

Stanovisko Výboru regionů k

- návrhu nařízení Evropského Parlamentu a Rady o Evropském sociálním fondu a k
- návrhu rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady, kterým se zavádí program Společenství pro zaměstnanost a sociální solidaritu – PROGRESS

(2005/C 164/05)

VÝBOR REGIONŮ,

s ohledem na návrh Komise na nařízení Evropského parlamentu a Rady o Evropském sociálním fondu (COM(2004) 493 final – 2004/0165 (COD));

s ohledem na návrh rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady, kterým se zavádí program Společenství pro zaměstnanost a sociální solidaritu – PROGRESS (COM(2004) 488 final – 2004/0158 (COD));

s ohledem na rozhodnutí Komise ze dne 15. července 2004 konzultovat výbor podle článku 265 a článku 148 Smlouvy o založení Evropského společenství;

s ohledem na rozhodnutí svého předsedy ze dne 5. dubna 2004 pověřit vypracováním tohoto stanoviska Komisi pro hospodářskou a sociální politiku;

s ohledem na sdělení Komise – Třetí zpráva o hospodářské a sociální soudržnosti (COM(2004) 107 final);

s ohledem na své stanovisko ke *Třetí zprávě o hospodářské a sociální soudržnosti* (CdR 120/2004 fin);

s ohledem na evropské vládnutí: bílá kniha (COM(2001) 428 final);

s ohledem na své stanovisko k *Evropskému vládnutí: bílá kniha* (CdR 103/2001 fin);

s ohledem na návrh nařízení Rady o Evropském sociálním fondu (COM(98) 131 final)

s ohledem na své stanovisko k *Návrh nařízení Rady o Evropském sociálním fondu* (CdR 155/1998 fin) ⁽¹⁾

s ohledem na stanovisko Výboru regionů k *Novým způsobům vládnutí-Evropa: rámeček iniciativy občanů* 182/2000 fin) ⁽²⁾

s ohledem na sdělení Komise: Dialog se sdruženími regionálních a místních úřadů o formulaci politiky Evropské unie (COM (2003) 811 final)

s ohledem na svůj návrh stanoviska (CdR 240/2004 rev 2) přijatý dne (8. prosince 2004) Komisí pro hospodářskou a sociální politiku, (zpravodajka: **paní Paz Fernandez Felgueroso**, starostka Gijónu (ES – SES),

jednohlasně přijal na svém 58. plenárním zasedání ve dnech 23. a 24. února 2005 (zasedání dne 23. února) toto stanovisko.

1. Obecné poznámky Výboru regionů

cílů konvergence a regionální konkurenceschopnosti a zaměstnanosti. Obsahuje rovněž jiná ustanovení mezioborového charakteru, která ovlivní opatření iniciovaná fondem;

VÝBOR REGIONŮ

1.1 **zdůrazňuje**, že toto nařízení tvoří součást souboru nařízení o strukturálních fondech, které předložila Evropská komise společně s jinými legislativními návrhy dne 14. července 2004. Nařízení obsahuje obecná ustanovení o Evropském sociálním fondu (dále jen „fond“ nebo „ESF“) jako celku a stanoví charakter činností, které fond může financovat v rámci

1.2 **zdůrazňuje**, že fond doposud hrál významnou finanční roli v politice zaměstnanosti a nastartoval proces trvale udržitelného růstu, pokud jde o pracovní příležitosti. Fond dále umožnil, aby se na národní, regionální i místní úrovni vytvořil významný počet aktivních politik v oblasti zaměstnanosti. Jeho vztah s Evropskou strategií zaměstnanosti (ESZ) v současném programovém období přinesl v této oblasti mimořádně cenné výsledky. Výbor regionů **věří**, že jeho vztah s lisabonskou strategií bude stejně pozitivní;

⁽¹⁾ Úř. věstník C 51 z 22.2.1999, str. 48

⁽²⁾ Úř. věstník C 144 z 16.5.2001, str. 1

1.3 **zdůrazňuje**, že hlavním úkolem Evropského sociálního fondu je posílit hospodářskou a sociální soudržnost podporou politik členských států s cílem dosáhnout plné zaměstnanosti, zvýšit kvalitu a produktivitu, podporovat sociální začlenění a snížit nerovnosti v zaměstnanosti na regionální úrovni v souladu se zásadami a doporučeními stanovenými v Evropské strategii zaměstnanosti. Tato strategie byla v roce 2003 revidována s cílem přizpůsobit ji lisabonské strategii a ještě více ji sladit s politikami hospodářské a sociální soudržnosti;

1.4 **zaznamenává** nedostatečnou podrobnost a přesnost v současném znění návrhu nařízení. Občas by nařízení – k pochopení jeho skutečné oblasti působnosti – potřebovalo srovnání s jinými právními nástroji v tomto stanovisku nezávanými, např. finanční prostředky vyčleněné na opatření, na která se vztahuje, nebo aspekty týkající se formy partnerství, což by zvýšilo dopad nařízení;

1.5 **zdůrazňuje** zejména své obavy, pokud jde o roli členských států a řídicích orgánů při zajišťování dosažení cílů fondu, protože v partnerstvích se ani jednou neodkazuje na regionální a místní samosprávy; **chce poukázat** na potřebu většího a lepšího zapojení regionů a místních samospráv do stanovení, programování a provádění opatření fondu v souladu se zásadou subsidiarity při současném respektování institucionální struktury každého členského státu;

1.6 **bere v úvahu** tvrzení uvedená ve třetí zprávě o hospodářské a sociální soudržnosti, která se zabývá problémem stárnutí obyvatelstva v Evropě, a vlivy, které to má na svět práce. Jak se v tomto dokumentu uvádí a jak se podle posledních předpokladů očekává, počet osob ve věku mezi 15 a 64 lety v EU do roku 2025 poklesne o 10 %. Tato situace bude mít za následek větší počet lidí ve věku nad 65 let. Stárnutí obyvatelstva zkrátka zpříčiní postupné snižování počtu ekonomicky činného obyvatelstva v EU. Tyto vyhlídky ukazují potřebu udržet hospodářský růst EU a zvýšit míru zaměstnanosti a současně omezovat předčasné odchody do důchodu. Výbor by chtěl odkázat na své stanovisko (přijaté v průběhu plenárního zasedání dne 29. září 2004) ke sdělení Komise týkající se *Zvyšování zaměstnanosti starších pracovníků a prodlužování odchodu z trhu práce*;

1.7 **domnívá se**, že budoucí nařízení o fondu musí umožnit provedení politiky pro zachování celoživotní zaměstnatelnosti a rekvalifikace u mužů i žen starších 40 let a pro podněcování mladých lidí, aby vstoupili na trh práce, což je myšlenka, která se v návrhu nařízení neobjevuje. Aktivní stárnutí a postupný odchod do důchodu je nutno podporovat způsobem, který splňuje kritéria udržitelnosti;

1.8 **domnívá se**, že je vhodné, aby nařízení vzalo v úvahu specifické hospodářské a sociální problémy, kterým v současné době čelí městské oblasti v nejbližších regionech ve srovnání s ostatními, více rozvinutými oblastmi v Evropě. Tato situace by mohla zachovat natrvalo problémy, kterým čelí všichni občané, pokud jde o přístup k službám zaměstnanosti; domnívá se, že sociální problémy je třeba zvažovat v celé jejich rozmanitosti, aby se zohlednila různost potřeb v evropských městech;

1.9 vítá zveřejnění programu PROGRESS, programu Společenství pro zaměstnanost a sociální solidaritu, zejména vzhledem k tomu, že návrh nařízení neobsahuje žádný odkaz na iniciativu Společenství. Výbor regionů **doporučuje** prosazovat začlenění odkazu na tento program do textu návrhu nařízení o Evropském sociálním fondu;

1.10 **s radostí zaznamenává** ustanovení o soudržnosti a doplňkovosti v navrženém rozhodnutí o programu PROGRESS. Veškerá opatření podporovaná strukturálními fondy, zejména Evropským sociálním fondem, se musí řídit zásadou soudržnosti, doplňkovosti a koncentrace;

1.11 **bere na vědomí** přijetí Bílé knihy o evropském vládnutí Komise v červenci 2001, která se zaměřila na otevření procesu tvorby politiky v EU a připomíná rovněž, že tento proces má do formování a provádění politiky EU zapojit více lidí a organizací, což povede k větší otevřenosti a odpovědnosti všech dotčených osob. Větší zapojení regionálních a místních samospráv do vypracovávání politik EU v některých členských státech ukazuje významnou roli, kterou tito aktéři při tvorbě politiky mají, a odráží jejich rostoucí odpovědnost i větší angažovanost občanů a organizací na základní úrovni v procesech místní demokracie. **Domnívá se**, že toto by se mělo vzít v úvahu při provádění nařízení o strukturálních fondech, zejména nařízení o Evropském sociálním fondu;

1.12 **s potěšením zaznamenává** v návrhu nařízení výslovný odkaz na inovace, jelikož to přesně zapadá do filozofie lisabonské strategie, která doporučuje vytvořit Evropský prostor výzkumu a inovací;

1.13 **věří**, že vztah mezi návrhem nařízení, ESZ a lisabonskou strategií je chvályhodný a zajistí větší účinnost právních a finančních nástrojů Evropské unie; **chce vyjádřit** svou obavu kvůli nedostatečné srozumitelnosti, kterou zaznamenal v některých částech návrhu, pokud jde o otázky obsahu a rovněž financování, které byly vzneseny v tomto stanovisku; **domnívá se**, že přesnější ustanovení by budoucímu nařízení pouze prospěly.

2. Doporučení Výboru regionů

VÝBOR REGIONŮ

2.1 **doufá**, že pokud jde o definici poslání ESF, konkrétní odkaz zahrnutý v čl. 2 odst. 1 na podporu politik členských států zahrnuje, v souladu s principem rovnosti pohlaví a vzhledem k významu danému tomuto principu článkem 2 Smlouvy o založení ES a články I-2 a I-3 Smlouvy zakládající Ústavu pro Evropu, také politiky v oblasti nediskriminace, jak je stanoveno v článku 21 Charty základních práv Evropské unie, protože žádný takový odkaz se v textu navrženého nařízení neobjevuje. Výbor regionů připomíná, že jedním ze specifických úkolů budoucího programu PROGRESS je provádění zásady nediskriminace, a proto **doporučuje**, aby toto bylo v nařízení zahrnuto;

2.2 **doporučuje**, aby návrh nařízení v hlavní části textu společně s odkazem na Evropskou strategii zaměstnanosti zahrnoval rovněž odkaz na lisabonskou strategii, protože na základě tohoto dokumentu si Evropská unie stanovila strategický cíl stát se nejkonzurenceschopnější a nejdynamičtější ekonomikou založenou na znalostech na světě, schopnou trvale udržitelného hospodářského růstu, s více a lepšími pracovními místy a větší sociální soudržností. Výbor regionů **se domnívá**, že činnosti podporované fondem musí pomoci tohoto cíle dosáhnout;

2.3 **domnívá se**, že místní a regionální samosprávy musí být zapojeny do rozvíjení a provádění ročních směrů zaměstnanosti. Jelikož tyto směry poskytují ideální rámec pro použití fondu stanovením priorit, pokud jde o způsob jeho využití, místní a regionální samosprávy musí být konzultovány a plně zapojeny do stanovování těchto priorit. Tento aspekt, který je projednán ve stanovisku Výboru regionů k návrhu nařízení Rady o Evropském sociálním fondu přijatém na 26. plenárním zasedání dne 18. a 19. listopadu 1998, je cílem, od něhož Výbor regionů nemůže v novém programovém období 2007-2013 upustit;

2.4 **doporučuje** rozšířit činnosti v oblasti odborné přípravy a vzdělávání, které se objevují hlavně v rámci cíle konvergence, aby spadaly pod cíl regionální konkurenceschopnosti a zaměstnanosti, a projednat tuto záležitost s větší srozumitelností; dále **doporučuje**, aby se celoživotní učení zahrnulo jako zvláštní aktivita do oblasti odborné přípravy;

2.5 **doporučuje**, aby se k článku 3 připojil zvláštní odkaz, stanovující, že všechna opatření přijatá v rámci tohoto článku by měla být mířena k nabízení rovných příležitostí pro ženy, muže a mladé lidi vzhledem k tomu, že míra nezaměstnanosti

mladých lidí v eurozóně je téměř dvojnásobná oproti obecné míře nezaměstnanosti, a to společně s odkazem na skupinu zahrnující nezaměstnané muže a ženy starší 40 let věku, kterým vzhledem k jejich specifickým charakteristikám hrozí, že budou vyloučeni ze zaměstnání, vedle ostatních skupin uvedených v návrhu: starší pracovníci a pracovníci s nízkou kvalifikací; uchazeči o zaměstnání a ekonomicky neaktivní lidé; přistěhovalci a lidé se zdravotním postižením; **vítá** preventivní pojetí v oblasti přístupu k zaměstnání, aby se předešlo výskytu nezaměstnanosti;

2.6 pokud jde o priority pro obdržení podpory stanovené v článku 3, **chce zdůraznit** opatření týkající se trvalého odborného vzdělávání, celoživotního učení a odborného vzdělávání v oblasti nových informačních a komunikačních technologií; **vítá** skutečnost, že zvýšení a podpora investic do lidských zdrojů je považována za prioritu vzhledem k účinkům, které toto opatření má na trh práce. To všechno je náležitě v souladu s lisabonskou strategií; **vyzdvihuje rovněž** opatření týkající se modernizace služeb zaměstnanosti, jazykové přípravy a odkaz na sociální hospodářství. Co se týče služeb zaměstnanosti, **doporučuje**, aby se do článku zahrnula koordinace s místními samosprávami. Výbor regionů rovněž **navrhuje**, aby byla přijata zvláštní opatření k podněcování žen, aby během svého pracovního života přijímaly odpovědná místa;

2.7 **doporučuje**, aby zvýšení horní hranice financování opatření *sociální inkluze* (priorita c) z prostředků ESF na 10 % prioritních os, jak je uvedeno v článku 3 odst. 4 návrhu nařízení o ESF, se rovněž vztahovalo na opatření priority b) – *zvyšování přístupu k zaměstnání*.

2.8 obecně **navrhuje**, aby se zlepšila terminologie a znění článku 3 navrženého nařízení, jelikož by mohlo dojít k problémům při jazykovém výkladu, zejména v současné době, kdy k Unii přistoupilo deset nových států a součástí *acquis* Společenství se stanou i nové jazyky. Toto by se mohlo rozšířit na všechny články navrženého nařízení;

2.9 **zaznamenává**, že navržené nařízení o fondu zdůrazňuje, že je úlohou členských států a řídicích orgánů, aby se zajistilo, že opatření podporovaná fondem jsou v souladu s prováděním Evropské strategie zaměstnanosti, a proto **se domnívá**, že by bylo užitečné objasnit blíže roli místních a regionálních samospráv, které by měly rovněž zajistit soudržnost činností financovaných fondem, zejména jsou-li tyto činnosti prováděny na regionální a místní úrovni vlády; **domnívá se**, že tato potřeba konzistence a koncentrace, která se uznává v článku 4 navrženého nařízení, musí vzít v úvahu důsledky pro sociální soudržnost;

2.10 **vítá** výčet oblastí, na které se musí opatření fondu soustředit, a odkazuje na nejvýznamnější problémy, kterým čelí regiony a jednotlivé lokality, včetně zanedbaných městských oblastí a upadajících venkovských oblastí a oblastí závislých na rybolovu; **navrhuje**, aby se v článku 4 uvedl rovněž specifický odkaz na „průmyslové oblasti nacházející se v krizi“, protože v této oblasti mohou opatření financovaná fondem pomoci dosáhnout větší sociální soudržnosti ve zvláště těžkých dobách pro obyvatelstvo, zejména pro ženy;

2.11 **vítá** odkaz na regionální a místní samosprávy v aspektech týkajících se řízení a spolupráce; nicméně **se domnívá**, že pokud se plánují opatření, která mají být financována v rámci fondu, měly by se vzít v úvahu regionální a místní samosprávy v souladu se specifickými institucionálními charakteristikami jednotlivých členských států, protože jak Výbor regionů uvedl na svém 36. plenárním zasedání, které se konalo dne 14. prosince 2000 k iniciativě *Nové formy vládnutí: Evropa – rámec pro občany*, některé záležitosti (např. tvorbu pracovních příležitostí nebo začlenění a sociální soudržnost) nelze úspěšně řešit na jedné jediné úrovni, nýbrž je nutná pomoc ze všech stran v souladu se zásadou blízkosti a proporcionality. **Domnívá se**, že by bylo vhodné, aby některá opatření přijatá v rámci fondu řídili regionální a místní aktéři, což by pomohlo dosáhnout cílů tohoto článku;

2.12 **vítá** odkaz na nutnost zajistit při programování, provádění a monitorování podpory ESF zapojení sociálních partnerů a přiměřené konzultace nevládních účastníků na příslušné územní úrovni; **zaznamenává** však, že navržené nařízení postrádá dostatečnou podrobnost, a proto požaduje, aby se tento odstavec článku 5 zlepšil; **doporučuje** upřesnit typ sdružení, který se má v této oblasti zvážit, například sdružení zaměstnanců a zaměstnavatelů, a ideální úroveň a rozsah těchto konzultací. V praxi by mohlo dojít k tomu, že by nedostatečná podrobnost tohoto článku způsobila jeho nefunkčnost, a Výbor regionů **chce vyjádřit** své obavy v tomto ohledu. Výbor regionů **chce připomenout** zveřejnění sdělení Komise: *Dialog se sdruženími regionálních a místních samospráv při utváření politiky Evropské unie* ze dne 19. prosince 2003, jehož hlavním cílem bylo informovat územní partnery prostřednictvím jejich sdružení o možnosti vyjádřit své názory a pomoci provádět evropské politiky;

2.13 **vítá** začlenění mezioborových hledisek do článků, zejména v navrženém nařízení, pokud jde o rovnost pohlaví. Členské státy a řídicí orgány musí zajistit, aby operační programy zahrnovaly popis toho, jak bude při programování, provádění, monitorování a vyhodnocování podporována rovnost pohlaví. Výbor regionů **se domnívá**, že by regionální a místní samosprávy mohly uplatnit své zkušenosti na základe

ponaučení získaného v programovém období 2000-2006, a proto **doporučuje**, aby se v článku 6 uvedl odkaz na samosprávy;

2.14 **domnívá se**, že opatření financovaná ESF by měla hrát aktivní roli při provádění směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/73 ze dne 23. září 2002 o zavedení zásady rovného zacházení pro muže a ženy, pokud jde o přístup k zaměstnání, odbornému vzdělávání a postupu v zaměstnání a o pracovní podmínky; **vítá** skutečnost, že rovnost pohlaví je jednou z oblastí, které mají být zahrnuty do budoucího programu PROGRESS;

2.15 **doporučuje**, aby se objasnil význam slova *popis* v článku 6 navrženého nařízení, protože výbor se domnívá, že by bylo vhodné, aby nařízení obsahovalo nejen popis toho, jak se bude rovnost pohlaví podporovat, ale rovněž pokyny pro správné provádění této zásady. Ze všech těchto důvodů Výbor regionů **doporučuje**, aby se obsah tohoto ustanovení podrobně přepracoval;

2.16 **chce vyjádřit** své obavy, pokud jde o naprostou absenci odkazu na regionální a místní dimenzi, jelikož to je úroveň, na které lze nejnázat stanovit potřeby v oblasti inovací uvedené v článku 7. Znalost situace na samém počátku napomáhá aktivitám v oblasti výzkumu a inovací. Kvůli své blízkosti se místní samosprávy setkávají s inovativními činnostmi a mohou je podporovat všemi dostupnými prostředky, a tudíž umožňují rozvíjet účinnější výzkumné a inovativní činnosti na regionální i národní úrovni;

2.17 **se znepokojením** zaznamenává vyškrtnutí „inovativních opatření“, jelikož tyto pomáhaly provést mimořádně cenné pilotní projekty se značnými účinky na trh práce a trh odborného vzdělávání; **považuje za vhodné**, aby existoval nástroj pro inovace, který není zahrnut do obecné oblasti činností podporovaných fondem, a aby se zachoval určitý soulad opatření s podporou a podněcováním Společenství, což umožní dále experimentovat v oblasti zaměstnanosti, rovnosti mužů a žen v práci, sociálního začlenění a územních nerovností;

2.18 **vítá** skutečnost, že navržené nařízení o fondu obsahuje zvláštní odstavec, který se věnuje nadnárodní spolupráci – článek 8 – což ukazuje větší uznání role regionů; **doporučuje**, aby různé nástroje územní spolupráce podporovaly vytváření a posílení sítí měst a rozšíření iniciativ vytvořením decentralizované spolupráce mezi místními samosprávami, jak se uvádí ve stanovisku Výboru regionů k třetí zprávě o hospodářské a sociální soudržnosti, které bylo přijato na 55. plenárním zasedání dne 16. června 2004;

2.19 **chce vyjádřit své obavy**, pokud jde o absenci odkazu na regionální dimenzi v článku 8, který se věnuje nadnárodní spolupráci, máje na paměti zejména zkušenosti získané v průběhu současného programového období v rámci iniciativy Společenství INTERREG, kterou v regionech řídily nezávislé řídicí orgány, jiné než vnitrostátní orgány; **doporučuje**, aby se tento článek více upřesnil a aby v něm byly uvedeny mechanismy akce, její financování a zvláštní role regionů a místních samospráv;

2.20 **s potěšením zaznamenává**, že do navrženého nařízení bylo zahrnuto ustanovení, které uvádí, že Komise musí podporovat výměnu zkušeností, činnosti ke zvyšování povědomí – semináře, vytváření sítí ke stanovení a šíření správných postupů a podněcovat vzájemné učení, aby se zlepšil příspěvek fondu k cílům Společenství v oblasti zaměstnanosti a sociálního začlenění; **lituje** skutečnosti, že navržené nařízení není přesnější, pokud jde o financování technické pomoci a koordinaci mezi tímto programem a všemi programy, které mají být provedeny v příštím programovém období; a proto **požaduje** v tomto článku větší podrobnost;

V Bruselu dne 23. února 2005.

Předseda
Výboru regionů
Peter STRAUB

2.21 **vítá** začlenění článku, který se věnuje výročním zprávám a závěrečné zprávě, která shrne obsah těchto zpráv; **domnívá se**, že tyto zprávy by měly obsahovat také formy účasti a konzultací pro sociální partnery, nevládní zástupce veřejného zájmu a nevládní organizace;

2.22 **chce vyjádřit své obavy**, pokud jde o nedostatečnou podrobnost některých odrážek v článku o způsobilosti výdajů; tento článek zavádí pojem „nepřímých nákladů“ projektu na paušálním základě, a to až do výše 20 % přímých nákladů stanovených pro tento projekt podle faktorů, které nejsou vysvětleny; **doporučuje** větší podrobnost v konečném znění tohoto ustanovení jako celku, protože nedostatečná podrobnost v těchto věcech komplikuje řízení a způsobuje, že výdaje jsou méně účinné, což je v rozporu s zásadou řádné finanční správy – požadavkem, který Evropská komise neustále zdůrazňuje.